

Enkele teelt- en kostenaspecten van broccoli, Chinese kool, courgette, knolvenkel, koolrabi en rammenas

Samenstelling: ing. J. P. Bakker en M. v.d. Linden

Inhoud

1. Ten geleide
2. Broccoli
3. Chinese kool
4. Courgette
5. Knolvenkel
6. Koolrabi
7. Rammenas

Ten geleide

De sortimentsverbreiding en produktvernieuwing, die in de glasgroenteteelt al enkele jaren aan de gang is, ontmoet allerwege een goede belangstelling. Dat betekent niet dat er in snel tempo

grote oppervlakten van deze gewassen worden geteeld. Dit is in het algemeen nog beperkt. Maar de belangstelling is er zeker wel en menig teler van „hoofdgewassen” volgt toch de ontwikkeling van de nieuwere gewassen op de voet. Hoewel er telers zijn die zich min of meer specialiseren in een of enkele van deze nieuwere gewassen, komt het ook nogal voor dat men incidenteel de gelegenheid heeft als nateelt of voorsteelt een van de nieuwere gewassen te kiezen. Het groot aantal mogelijkheden dat er zodoende tegenwoordig is — naast de reeds bestaande groentegewassen die op beperkte schaal worden geteeld — zoals andijvie, raapsteel en spinazie, maakt de

keuze er niet gemakkelijker op. Dit vooral ook omdat van de meeste van de nieuwere gewassen geen teeltbrochures of up to date teeltgegevens beschikbaar zijn. Er verandert daarbij trouwens in korte tijd erg veel. Bij de keuzebepaling is er met name behoefte aan wat basisgegevens over teeltperiode, teeltduur, de voornaamste teelteisen en een globale kostenberekening. Wij hebben gemeend aan deze behoefte te moeten voldoen door deze basisgegevens van de in de titel genoemde gewassen in één brochure bijeen te brengen. Daarbij realiseren we ons zeker wel dat er in de teelt, als gevolg van voortgaand onderzoek en steeds meer praktische ervaring op de

bedrijven, in korte tijd toch betrekkelijk snel veel kan veranderen. Voorlopig echter kan het een goed houvast geven. Dit geldt ook voor de globale kostenberekening. Bepaalde kostenposten kunnen snel wijzigen. Maar op grond van de aangegeven cijfers kan men zelf wel tot een voldoende aanpassing komen. Dat zal vooral gelden voor de energieprijis, die op het moment van samenstellen gebaseerd is op 25 cent per m³. Dit zou echter wat anders kunnen uitpakken, vandaar dat dan eigen aanpassing nodig is. Voor op- en aanmerkingen houden we ons van harte aanbevolen.

Broccoli

Broccoli is in Nederland een nog tamelijk onbekend produkt. Dit geldt zeker voor de teelt onder glas. Nadat in 1979 onder garantieregeling van het C.B. een oppervlakte in de vollegrond is geteeld, is in 1980 ook ca. 5000 m² onder glas met C.B.-garantie geteeld. Daarnaast is er ook nog wel beperkte oppervlakte zonder garantieregeling geteeld.

De teelt van broccoli lijkt wat de teeltmaatregelen betreft sterk op die van bloemkool. Het is een teelt, die matig warmte vraagt. Wel is de teelt van broccoli lichtbehoefte. Voor de vroegste teelten is dus een lichte moderne kas vereist. Later in het seizoen komen ook de minder moderne kassen in aanmerking. Onder alle om-

standigheden kan met een meer of minder zware hetafzuigverwarming worden volstaan. Het temperatuurregime is 5 - 7 °C 's nachts en 10 - 15 °C op de dag. Van de afzetmogelijkheden van broccoli wordt aangenomen, dat er vooral kansen zijn wat later in het seizoen vanaf 1 april, omdat dan de Italiaanse import afneemt. Teelttechnisch is het eveneens gewenst niet vroeger te starten dan ± 1 januari, omdat anders geen redelijke kg-opbrengst verwacht mag worden. Het aantal planten varieert vooral door de rassenkeus. Vooralsnog heeft men de keus tussen Clipper (smal gewas en vroeg) en Corvet (breder gewas en later).

De totale produktie van broccoli is afhankelijk van de hoeveelheid zijschieten die geoogst kunnen worden

	Plantdatum	Oogsttijd	Aantal planten
1	begin jan.	begin april	7 tot 10
2	eind febr.	begin mei	7 tot 10

De totale productie van broccoli is vooral afhankelijk van de hoeveelheid zij-scheuten die geoogst kunnen worden. Dit heeft voornamelijk met de beschikbare tijdsduur en prijsvorming te maken. Wanneer alleen de hoofdstengel wordt geoogst, varieert de productie van 0,5 - 0,7 kg per m². Wanneer ook de zij-scheuten erbij worden geoogst, kan op rond 1,5 kg per m² worden gerekend. Dit vraagt uiteraard wel een langere teeltduur. Deze verlenging wordt geschat op ca. 3 weken.

Het brandstofverbruik voor de verschillende teelten wordt begroot op:

1. ± 10 m³ gas per m²
2. ± 4 m³ gas per m².

Globale kosten

De globale toegerkende kosten (dit zijn de directe teeltkosten) per 1000 m² vindt u in de bijgaande tabel.

Grondbewerking	100	100
Bemesting	100	100
Plantmateriaal (7-10)	200-280	200-280
Bestrijding	50	50
Brandstoffen à 25 ct	2.500	1.000
Vellingkosten	400	400
Diversen	100	100
Totaal	3.450-3.530	1.950-2.030

Chinese kool

De oppervlakte Chinese kool onder glas was in 1979 15 ha en in 1980 25 ha. De aanvoer was 1.380.000 kg in 1979 met een gemiddelde prijs van f 1,35 per kg. In 1980 was de aanvoer 2.436.000 kg met een gemiddelde prijs van 92 ct per kg.

De meeste Chinese kool wordt geplant vanaf de 2e helft januari, in februari en maart. De belangrijkste aanvoermaanden zijn maart tot en met mei.

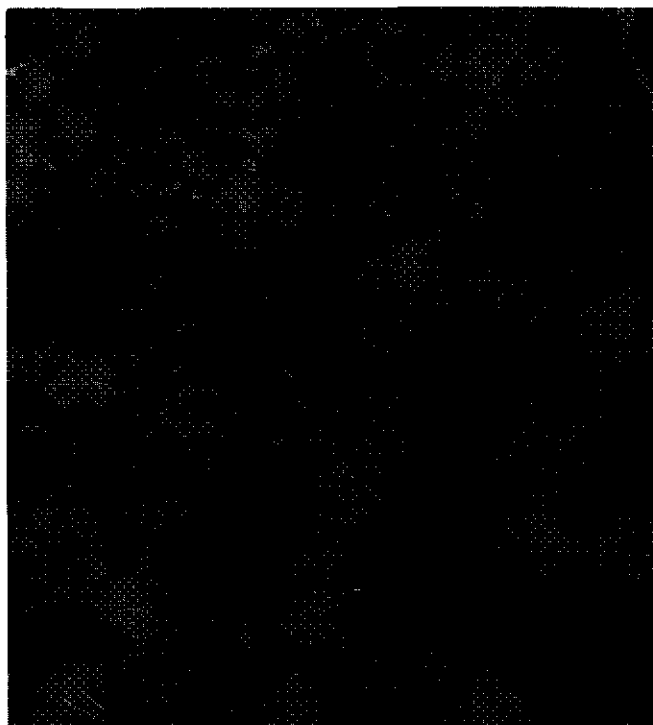
Chinese kool stelt geen spe-

ARBEID

Het is op dit moment niet goed mogelijk om een redelijk betrouwbare arbeidsbehoefte te vermelden, gezien de beperkte omvang van het produkt. Het lijkt er echter op, dat de arbeidsbehoefte in totaliteit vrij behoorlijk overeenstemt met die van bloemkool. Broccoli moet een grotere diameter hebben dan 8 cm. Kleinere spruiten moeten worden samengebundeld tot een diameter van 8 cm is bereikt. Het produkt wordt verticaal verpakt in een eenmalig fruitkratje. Het gewicht per kratje is 5 kg.

ZIEKTEN

De belangrijkste schimmelziekte is het wit. Daarnaast kan broccoli behoorlijk lijden onder een aantasting van luis en rupsenvraat. Bestrijding hiervan kan worden uitgevoerd met de bekende middelen.

Chinese kool is een warmtebehoefstig gewas

nese kool wortelt erg oppervlakkig, waarmee met gieten rekening moet worden gehouden.

Chinese kool is een warmtebehoefstig gewas. Gedurende de opkweek moet minimaal 18 °C worden aangehouden om het schieten te voorkomen. Tijdens de eerste weken van de teelt is 's nachts 16 °C noodzakelijk en overdag enkele graden hoger. Na enkele weken mag de temperatuur zakken tot 13 à 14 °C en de dagtemperatuur tot minimaal 15 °C. In de laatste fase (kropvorming) laat men de nachttemperatuur zakken tot 8 à 10 °C. Overdag mag de temperatuur worden opgevoerd tot 15 à 16 °C, terwijl de zon er nog iets bij mag doen.

Bij de teelt van vroege Chinese kool is een tamelijk zware buisverwarming noodzakelijk, later in het seizoen kan met succes ook een heteluchtverwarming worden gebruikt.

Bovenvermelde temperaturen gelden vooral voor de hierna besproken Granaattypen. Voor de Japanse hybriden kan mogelijk een temperatuurregime van ca. 1 °C lager worden aangehouden in verband met de kleinere schietgevoeligheid. Met betrekking tot de rassen zijn er twee mogelijkheden:

- a. Granaattypen, vrij lang en smal, tamelijk vroeg sluitend
- b. Japanse hybriden, korter en breder, open gewasopbouw.

Globale kosten

De globale toegerkende kosten (dit zijn de directe teeltkosten) per 1000 m² staan vermeld in de tabel.

Het brandstofverbruik voor de verschillende teelten wordt begroot op:

1. 18 m³ gas per m²
2. 14 m³ gas per m²
3. 6 m³ gas per m²
4. 4 m³ gas per m²

ARBEID

Globaal is het aantal benodigde arbeidsuren voor alle

Teelt	Plantdatum	Oogsttijd	Planten per m ²
1. Vroege stookteelt	20 jan.	2e helft maart	10
2. Late stookteelt	1-15 febr.	1e helft april	10
3. Voorjaarsteelt	begin maart	2e helft april	9
4. „Tweede” teelt	begin april	half mei	9

De opbrengst varieert van 7-10 kg per m² bij een geslaagde teelt.

teeltypen 85 uur per 1000 m². Ongeveer de helft van het totale aantal uren is nodig voor de oogst en het verpakken. Elke kool wordt apart in een plastic hoes gedaan en per 10 kg in een doos verpakt.

ZIEKTEN

De normale ziekten zoals aanslag en luis kunnen volgens de slakaart worden behandeld.

Het schieten en het randen zijn meer specifieke euvels van de teelt van Chinese kool. Schieten is te voorkomen door vanaf het zaaien minimaal zes weken lang een temperatuur van minstens 18 °C te handhaven.

Het randen is minder gemakkelijk te voorkomen, vooral in de vroegste teelten. Randen ontstaat door te weinig kalk in de hartbladeren. Het is echter nog niet mogelijk om voor praktijkomstandigheden aan te geven hoe het kalkgehalte opgevoerd kan worden en het randprobleem kan worden voorkomen. Als rand in een niet te sterke mate optreedt, kan het er weer uitgroeien en behoeft het niet rampzalig te zijn.

Chinese kool kan ook behoorlijk worden aangetast door rupsen. Hieraan zal dan ook de nodige aandacht moeten worden besteed.

	1	2	3	4
Grondbewerking	100	100	100	100
Bemesting	50	50	50	50
Plantmateriaal	900	900	800	800
Bestrijding	50	50	50	50
Brandstoffen à 25 ct	4500	3500	1500	1000
Veilingkosten 3 %	500	400	330	250
Diversen	100	100	100	100
Totaal	6200	5100	2930	2350

vreemd aan de teelt van courgette, nl. het feit dat de vruchten in een zeer jong, dus onuitgegroeid stadium al worden geoogst. Ook dit betekent weer dat er veel werk ook in de week-ends moet gebeuren. Bij de courgette onderscheiden we twee teelten n.l. een voorjaarsteelt die start tussen begin februari

Het gewas wordt langs een touwtje omhoog geleid. De stengel is echter zo gedrongen dat er van indraaien geen sprake kan zijn. Men moet de kop telkens op een hogere plaats met een bandje of touwtje vastzetten aan het touw waarlangs de stengel omhooggroeit. Enkele teeltgegevens verschaft tabel 1.

Courgette

Courgettebloemen bloeien slechts enkele uren

Ook courgette is een nieuwkomer van de laatste jaren op de Nederlandse groentevellingen. De teelt vindt hoofdzakelijk onder glas plaats in het Westland. De totale oppervlakte ligt rond de 4 ha en breidt nog steeds langzaam uit. De totale productie ligt op 1 juli 1980 op 790.000 stuks met een middeprijs van 92 cent en een omzet van ruim 725.000 gulden. In tegenstelling tot veel andere nieuwe produkten, vindt de afzet van courget-

tes in hoofdzaak in het eigen land plaats. Daarmee zijn sterke uitbreidingsmogelijkheden direct al minder groot. Wel neemt de export de laatste jaren toe. De aanvoerperiode loopt van maart tot november.

Een punt van extra aandacht bij courgette is de vruchtzetting. Deze moet via bestuiving plaatsvinden. De bloemen bloeien slechts enkele uren en gaan daarna voorgoed dicht. Er wordt bij de bestuiving gebruik gemaakt van bijen. Op donkere dagen zijn deze 's morgens vroeg nog niet actief. De bloemen gaan ook bij donkere dagen al vroeg open en sluiten rond 11 uur. De bestuiving middels de bijen is dan niet voldoende en er moet met de hand bestoven worden. Dat vraagt extra veel arbeid, plus het feit dat het ook in het week-end moet gebeuren.

Na de vruchtzetting groeien de vruchten snel uit, zo snel dat dagelijks oogsten noodzakelijk is anders zijn ze te groot geworden. Ook dat is

De bestuiving vindt plaats met behulp van bijen

en begin maart en een herfstteelt die in augustus van start gaat. In veel gevallen kan dit twee teelten na elkaar betekenen.

Het temperatuurniveau ligt ongeveer gelijk aan dat van de tomaat of iets lager. Vooral het laatste jaar is er een tendens naar een wat lager temperatuurniveau merkbaar.

Als mogelijke opbrengst kan men voor de voorjaarsteelten uitgaan van 30-40 stuks per m² en voor de herfstteelt rond 15 stuks per m².

GLOBALE KOSTEN

De globale toegerekende kosten (directe teeltkosten) vindt u in tabel 2 (gulden per 1000 m²)

ARBEID

De voor de teelt benodigde uren bedragen voor teelten

Plantdatum	Begin oogst	Planten /m ²	Plantverband	Gasverbruik in m ³ /m ²
Begin februari	2e helft maart	0,8	160 x 75	25
Begin maart	2e helft april	0,8	160 x 75	18
Begin augustus	2e helft sept.	0,8	160 x 75	9

	Begin febr.	Begin maart	Begin augustus
Grondbewerking	100	100	100
Bemesting	150	150	150
Plantmateriaal	1100	1100	800
Bestrijding	200	200	200
Brandstof à 25 ct	6250	4500	2250
Veilingkosten 3 %	810	630	315
Diversen	450	450	300
	9060	7130	4120

in het voorjaar 300 uur per 1000 m² en voor de teelt die in augustus start 200.

Omdat slechts enkele telers ervaring met de teelt van courgettes hebben, zijn bovenstaande gegevens zeer globaal en moeten dan ook met de nodige reserves wor-

den gehanteerd. Courgettes worden aangevoerd in eenmalige houten bakjes. Het gemiddeld vruchtgewicht ligt tussen de 250 en 450 gram.

De vruchten worden in een zeer jong, onuitgegroeid stadium af geoogst

ten worden. Een daarvan is de grote schietneiging onder glas, soms tot meer dan 30 %. Mogelijk kan onderzoek naar de oorzaken en/of veredeling in de richting van ongevoeligheid hier in de toekomst verbetering geven. Door de sterke uitbreiding van de teelt in de volle grond, heeft de prijs in 1980 een forse duikeling gemaakt. (tabel 1).

Enkele teeltgegevens:

Plantperiode 1-10 april
Oogstperiode eind mei-
begin juni

Teeltduur
weken 8
Planten/m² 14
Plantverband 30 x 25
Gas m³/m² 2

Als mogelijke opbrengst mogen we 3 à 4 kg per m² aannemen.

Het temperatuurniveau van knolvenkel ligt vrij laag. Overdag is 12-14 °C voldoende en in de nacht houdt men 10 °C aan. Voor de tijd van het jaar waarin de teelt onder glas plaatsvindt, betekent dit een lage energiebehoefte.

Rond de oogst is er sprake van een arbeidsplek

GLOBALE KOSTEN

De toegerekende kosten zijn globaal als volgt te verdelen (gulden per 1000 m²)

Grondbewerking	100
Bemesting	100
Plantmateriaal	1400
Bestrijding	100
Brandstof à 25 ct	500
Veilingkosten 3 %	210
Diversen	200
Totaal	2610

ARBEID

De benodigde arbeid bedraagt 80 uur per 1000 m² met een duidelijke piek rond de oogst.

Knolvenkel

De teelt van knolvenkel onder glas is in Nederland nog vrij nieuw. Slechts op enkele bedrijven is daar de laatste twee jaar ervaring mee opgedaan. De totale omvang onder glas wordt geschat op 2-3 ha. In Italië is het echter een vrij belangrijke teelt in de volle grond met een omvang van ruim 14.000 ha met een totale produktie van 305.000 ton. Van deze produktie wordt 10 % afgezet naar West-Duitsland. In april begint de Italiaanse export naar West-Duitsland af te nemen. De Nederlandse oogst van het vollegrondsprodukt begint pas in juni op gang te komen. Er is dus een gaatje in de markt in mei/juni. Mogelijk kan dit opgevuld worden

met een produkt van onder glas. Er zullen dan nog wel veel grote teelttechnische problemen opgelost moe-

	Aanvoer × kg 1979	1980	Middenprijs gld/kg 1979	1980
Juni	1.424	28.195	2,14	2,19
Juli	22.222	214.954	2,04	1,03
Augustus	47.220	152.278	2,91	1,38
September	24.870	118.990	2,27	1,48
Totaal				
t/m sept.	95.736	514.417	2,47	1,31

Het temperatuurniveau van knolvenkel ligt vrij laag

Koolrabi

De oppervlakte glaskoolrabi was 59 ha in 1979. De aanvoer 11 miljoen stuks in 1979 met een gemiddelde prijs van 71 ct per stuk. In 1980 was het areaal 77 ha, de aanvoer 14,3 miljoen stuks en de gemiddelde prijs 59 ct. De meeste koolrabi wordt geplant in december tot en met februari. De belangrijkste aanvoermaanden zijn maart en april.

Gebruik van reflectiekorrels bij koolrabi is voor veel telers een vast gegeven

Koolrabi wordt in een eenmalige verpakking op de veiling aangevoerd

Koolrabi is met succes te telen op iedere grondsoort, maar het is een zeer lichtgevoelig gewas, zodat voor een succesvolle teelt uitsluitend moderne kassen kunnen worden gebruikt. Gebruik van reflectiekorrels is voor veel telers een vast gegeven.

De warmtebehoefte van koolrabi is vrij groot en ongeveer vergelijkbaar met

Tabel 1. Teeltgegevens koolrabi

Teelt	Plantdatum	Begin oogst	Planten per m ²
1. Vroege stookteelt	eind dec./beg. jan.	half maart	20
2. Late stookteelt	1 - 15 febr.	half april	20
3. Heteluchtteelt	begin maart	eind april	18
4. „Tweede” teelt	eind maart	half mei	18

Tabel 2. Directe teeltkosten koolrabi

Teelt	1	2	3	4
Grondbewerking	100	100	100	100
Bemesting	100	100	100	100
Plantmateriaal	2.000	1.500	1.500	1.500
Grondbedekking	250	250	—	—
Bestrijding	100	100	100	100
Brandstoffen à 25 ct.	6.500	4.000	1.500	1.000
Veilingkosten	540	420	330	270
Diversen	150	150	150	150
Totaal	9.740	6.620	3.780	3.220

die van tomaten. Dit betekent dat er voor planttijden van december tot half februari van zwaar verwarmde bedrijven moet worden uitgegaan. Daarna kan de verwarmingscapaciteit minder zijn en komt ook heteluchtverwarming in aanmerking.

PLANTDATA, OOGSTDATA EN AANTAL PLANTEN

TABEL 1 geeft gegevens over plantdata etc. De opbrengst varieert van 17 - 19 knollen per m² bij een geslaagde teelt. Gedurende

de 1e fase van de teelt is het temperatuurniveau 14 à 15 °C 's nachts en 16-22 °C op de dag. Later in de teelt worden hogere temperaturen aangehouden. Deze zijn dan 14 - 16 °C 's nachts en 18-25 °C op de dag.

GLOBALE KOSTEN

De globale kosten (dit zijn de directe teeltkosten) staan vermeld in TABEL 2 (per 1.000 m²). Het brandstofverbruik voor de verschillende teelten wordt begroot op:

1. 26 m³
2. 16 m³
3. 6 m³
4. 4 m³

Het aantal voor de teelt benodigde uren bedraagt voor teelt 1 135, voor teelt 2 130, voor teelt 3 125 en voor teelt 4 120 uur per 1.000 m².

Hiervan is ongeveer 80 uur nodig voor de oogst en het verpakken. Koolrabi wordt in een eenmalige verpakking (doos) ter veiling aangevoerd. Het aantal knollen per doos is afhankelijk van de sortering en ligt tussen 20 en 35.

ZIEKTEN

Koolrabi is erg gevoelig voor dampwerking van plastic slangen, folies en dergelijke. Verder ook voor de bijproducten tijdens het doseren van CO₂.

De meest gevreesde ziekte of beschadiging is die van aanslag. De belangrijkste bestrijding moet in het klimaat worden gezocht. Daarnaast kan voorbehoedend worden gespoten met de bekende middelen.

Rammenas (wit)

De oppervlakte rammenas in Nederland onder glas, bedroeg in het voorjaar van 1980 ongeveer 30 ha. Na een sterke uitbreiding in de jaren 1978 en 1979 is er nu een stabilisatie in de oppervlakte ingetreden. De aanvoer bedroeg in 1980 ongeveer 4,5 miljoen stuks tegen een gemiddelde prijs rond de 70 cent (van 90 cent voor de vroege teelt afbouwend tot 50 cent voor de latere teelten).

De meeste rammenas wordt in de maanden maart, april, mei en juni aangevoerd met een piek in april en mei. Vrijwel de gehele Nederlandse

Van de totale arbeidsbehoefte is ongeveer 70 % nodig voor oogstwerkzaamheden

productie wordt geëxporteerd naar West-Duitsland.

ALGEMENE TEELTKENMERKEN

Rammenas vraagt een lichte en diep bewortelbare grond omdat wortelpennen ongehinderd in de grond moeten kunnen doordringen. Vandaar ook dat deze teelt alleen te vinden is op de lichte gronden langs de kuststrook van het Westland en in Limburg rond Venlo.

Rammenas wordt ter plaatse machinaal gezaaid, wat veelal wordt uitgevoerd door een loonwerker. Vooraf moet de grond voldoende diep bewerkt zijn.

Er worden 12 rijen per kap gezaaid en op de rij moet later worden afgedund tot op een onderlinge afstand van 20 cm. Men komt ongeveer uit op 22 planten per m².

Rammenas is een erg lichtgevoelig gewas en voor de vroege teelt wordt dan ook veel gebruik gemaakt van reflectiemateriaal (Styromull). Uiteraard komen dan ook alleen maar moderne glasopstanden voor deze teelt in aanmerking. Het temperatuurniveau dat moet worden aangehouden is niet altijd constant. Na het zaaien moet voor een gelijkmatige kieming de eerste 24 uur 20 °C worden aangehouden. Daarna gaat het

wijl voor zaaisels na 1 februari ook wel van hete lucht gebruik kan worden gemaakt, mits men het voorgeschreven temperatuurniveau kan halen.

ENKELE TEELTGEGEVENS

Informatie over zaaidata, teeltduur, aantallen planten etc. vindt u in tabel 1.

De globale kosten (tabel 2) zijn gebaseerd op een opbrengst van 17 exportwaardige rammenaswortels per m².

Het aantal benodigde arbeidsuren is voor de teelten 1 en 2 100 uur per m² en voor de overige teeltperiodes 90 uur per 100 m².

Van de totale arbeidsbehoefte is ongeveer 70 % nodig voor oogstwerkzaamheden. De overige arbeidsbehoefte is verspreid over de

Tabel 1. Teeltgegevens rammenas

Zaaidatum	Oogsttijd	Teeltduur in weken	Gasverbruik m ³ /m ²	Planten /m ²	Plant verband
1. Beg. december	2e helft maart	17	22	22	25 x 20
2. Beg. januari	1e helft april	15	20	22	25 x 20
3. Beg. februari	2e helft april	13	14	22	25 x 20
4. Beg. maart	1e helft mei	11	9	22	25 x 20
5. Beg. april	1e helft juni	10	5	22	25 x 20

Tabel 2. De globale toegerekende kosten (directe teeltkosten) voor de diverse zaaidata (in guldens per 1000 m²) rammenas

Kosten/Zaaiperiode	1	2	3	4	5
Grondbewerking	100	100	100	100	100
Bemesting	75	75	75	75	75
Zaad/zaaikosten	175	175	175	175	175
Reflectiemat.	150	150			
Bestrijding	50	50	50	50	50
Brandstof à 25 ct/m ³	5500	5000	3500	2250	1250
Veiling kosten 3 %	460	410	360	310	255
Diversen	250	250	250	250	250
Totaal	6760	6210	4510	3210	2150

Rammenas moet schoongespoeld aan de veiling worden aangevoerd

teelt en omvat o.a. ook het dunnen.

Rammenas wordt aangevoerd in houten kratten met een inhoud van 25, 30 of 35 stuks al naar gelang sortering. De kratten worden voorzien van een plastic afdekvel. Men moet er goed attent op zijn dat de grove sortering gemakkelijk voos kan worden.

Het produkt moet schoongespoeld aan de veiling worden aangevoerd. Een spoelmachine is daarbij een onontbeerlijk hulpmiddel.

naar een nachtniveau van 8 à 12 °C. Als de knolvorming op gang is gekomen wordt het temperatuurniveau enkele graden verhoogd (10 à 12 nacht en 15 à 20 °C overdag). Aan het eind van de teelt gaat het weer naar het lagere niveau om voos worden tegen te gaan. Voor de vroege teelt is dus buisverwarming noodzakelijk ter-